

กลไกการจัดการศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์นายทหารสัญญาบัตรภายใต้ภัยคุกคามในอนาคต Educational Management Mechanism to Create Commissioned Officer Identity under the Future Threat

บทความวิจัย

สุรสีห์ ศรีวนิชย์ *

Surasee Sriwanich *

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “กลไกการจัดการศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์นายทหารสัญญาบัตรภายใต้ภัยคุกคามในอนาคต” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (๑) เพื่อศึกษาการสร้างตัวตนทางทหารผ่านภาคปฏิบัติการของอำนาจ ที่กระทำผ่านชุดความรู้ และวาทกรรมผ่านกลไกการศึกษาทางทหาร (๒) เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (๓) เพื่อเสนอแนะอัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรที่สอดคล้องกับการกิจและแนวโน้ม ของภัยคุกคามในอนาคต งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ อาจารย์ นายทหารปกครอง นักเรียนนายร้อย และการสังเกต การเรียน การฝึกศึกษาของนักเรียนนายร้อย รวมทั้งการค้นคว้าเอกสารจากแหล่งข้อมูล ที่เชื่อถือได้ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการเชื่อมโยงกับแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ ทฤษฎีผู้ตามของโรเบิร์ต อี เคลลี (Robert E. Kelley) และ ทฤษฎีผู้นำของเคิร์ตเลวิน (Kurt Lewin) และแนวคิดเรื่องเกี่ยวกับ อัตลักษณ์

จากการศึกษา พบว่ากลไกการจัดการศึกษาของ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ประกอบด้วย กลไกหลัก ๓ ประการ (๑) การให้ความรู้ทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา (๒) การอบรมวิชาทหาร เพื่อให้แก่นักเรียนนายร้อยมีขีดความสามารถทางทหาร (๓) การเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ ปลูกฝังอุปนิสัย วินัย จิตวิทยาและการนำทหาร ซึ่งกลไกการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ โดยกรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ เป็นกลไกที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อการสร้างตัวตนทางทหาร

การสร้างตัวตนทางทหารผ่านการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ จะสร้างผ่านความเหนียว ภาวะที่ถูกกดดัน จากระบบ นักเรียนนายร้อยใหม่ และจากการให้ปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความเคยชิน ต่อการควบคุม การสร้างตัวตนผ่านการแสดงให้เห็น เป็นแบบอย่าง คือ ระบบนักเรียนบังคับบัญชา ซึ่งเป็นการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำให้กับนักเรียนนายร้อยที่กำลัง จะสำเร็จการศึกษา กลไกทางการศึกษาจะสร้างอุดมการณ์ เพื่อมาครอบงำจิตใจผ่านคำขวัญและการปฎิญาณตน การต่อต้าน ขัดขืนมีน้อยมาก เนื่องจาก กฎการลงโทษที่เข้มงวด และกลัวการไม่ได้รับการยอมรับจากรุ่นพี่ จากการศึกษานายทหาร สัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าไม่เกิน ๒ ปี พบว่า กลไกการศึกษาในภาคการเสริมสร้าง

* Philosophy in Leadership in Society, Business and Politics, College of Social Innovation, Rangsit University
สาขาผู้นำทางสังคม ธุรกิจและการเมือง วิทยาลัยนวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต
E-mail: sry2525@gmail.com

คุณลักษณะผู้นำ ประกอบด้วย ระบบนักเรียนนายร้อยใหม่ ระบบนักเรียนบังคับบัญชา ระบบอาวุโส และอุดมการณ์ทหาร ส่งผลต่ออัตลักษณ์ความเป็นผู้นำแบบผสมผสานระหว่างผู้นำแบบประชาธิปไตย และผู้นำแบบเผด็จการ คือเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยในลักษณะ การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบตามสายการบังคับบัญชา มอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีอำนาจในการตัดสินใจในบางเรื่อง และให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นส่วนการตัดสินใจขั้นสุดท้ายนั้นมีลักษณะแบบผู้นำเผด็จการคือจะไม่ใช้เสียงส่วนใหญ่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งนายทหารสัญญาบัตรจะเป็นผู้ตัดสินใจในขั้นตอนสุดท้ายด้วยตนเองเพราะเป็นผู้รับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว อัตลักษณ์ความเป็นผู้ตามของนายทหารสัญญาบัตรมีรูปแบบผู้ตามที่มีประสิทธิภาพ สามารถบริหารจัดการตนเองได้ดี มีความรับผิดชอบต่องาน แสวงหาความรู้ใหม่เสมอ กล้าคิด แสดงความคิดเห็นถ้าได้รับโอกาส และสามารถปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องมีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

ภัยคุกคามในอนาคตเปลี่ยนรูปแบบจากการรบเผชิญหน้ากัน เปลี่ยนเป็นการรบที่ไม่เผชิญหน้ากันโดยตรง เป็นการรบกันที่จิตใจ ผู้นำต้องรู้จักปรับเปลี่ยนพลิกแพลงความรู้ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ผู้ตามมีหน้าที่ปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้นำตัดสินใจ และบรรเทาความเสียหายจากความผิดพลาดของผู้บังคับบัญชา ดังนั้นโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจึงจำเป็นต้องปรับกลไกการจัดการศึกษา ประกอบด้วยระบบการคัดกรองบุคคลก่อนเข้ารับการศึกษา ระบบคัดเลือกนักเรียนนายร้อยเป็นนายทหารสัญญาบัตร วิธีการเรียนการสอนที่เน้นการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้นายทหารสัญญาบัตรสามารถตอบรับกับภัยคุกคามได้ในทุกรูปแบบ

คำสำคัญ: กลไกการจัดการศึกษา, อัตลักษณ์, นายทหารสัญญาบัตร

Abstract

The Research of “Educational Management Mechanism to Create Commissioned Officer Identity Under Threat” is intended as follows: (1) to study the creation of military identity through the operating sector of power done via series of knowledge and discourse throughout the military education mechanism; (2) to analyze the identity of the commissioned officers graduated from Chulachomklao Royal Military Academy; (3) to suggest the identity of commissioned officers in accordance with the mission and trends of future threats. This research is qualitative, gathering information from interviews of the instructors, commanding officers, cadets; and the observation of the cadets’ training and education; as well as researches through the documents from trusted sources, including the analysis of data by linking to Michel Foucault's theory, Robert E. Kelley's theory of follower and Kurt Lewin's theory of leadership and the concept of identity.

According to studies, the educational management system of Chulachomklao Royal Military Academy consists of three main mechanisms: (1) higher education; (2) military training to strengthen the necessary qualities of cadets; (3) cultivation of habits, discipline, psychology, and military leadership. The enhancement of leadership featured by the Department of Cadets is the most important mechanism for the creation of military identity. The military identity through leadership enhancement is

forged by exhaustion, the pressuring condition of the cadet system, and from repeating practices to familiarize with commands. Creation of identity through exemplary demonstration is the student leadership system, which is to create a leadership identity for graduating cadets. Educational mechanisms will create ideology through the motto and vow. Resistance is very rare due to the strict punishments and the fear of not being acknowledged by the seniors. According to a study with commissioned officers recently graduated from the Chulachomklao Royal Military Academy for less than 2 years, the study in the leadership promotion sector-consisting of the new cadet system, the cadet commander system, the seniority system, and the military ideals-result in the identity of commissioned graduates as follows: leadership identity is the hybrid between democratic leadership, listening to the opinions of the subordinates as a part of the decision; and dictatorship, deciding solely on one's opinion without general votes. Identity of commissioned officers is the effective followers who can manage themselves, responsible for their own works, and can operate without much need for supervision. Identity formed by the uniforms, dress codes, and insignia has also created a sense of camaraderie.

Upcoming future threats have changed from direct confrontation warfare to indirect confrontation-psychological warfare. Leaders must know how to adapt their knowledge to cope with the situation. Followers are responsible to

follow the leader's decisions and mitigate the mistakes by the leader. Therefore, it is necessary for Chulachomklao Royal Military Academy School to adjust the educational management system including pre-enrollment screening, selection of commissioned officers from cadets, teaching methods focused on critical thinking to create identity for commissioned officers capable of responding to all manners of threats.

Keywords: Educational Management Mechanism, Identity, Commissioned Officer

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ถือกำเนิดในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นโรงเรียนหนึ่งที่ก่อตั้งในยุคปฏิรูปการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตข้าราชการทหาร มารับราชการในกองทัพ ปกป้องรักษาเอกราชและบูรณภาพของชาติ เป็นการสร้างโรงเรียนตามแนวคิดของชาติตะวันตก ในระยะแรกไม่มีหลักสูตรการศึกษาที่ชัดเจน จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๙๒ ได้นำหลักสูตรโรงเรียนนายทหารเวสต์ปอยท์ของสหรัฐอเมริกา มาเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร จวบจนปัจจุบัน โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรทางการศึกษาหลายครั้ง เพื่อผลิตนายทหารสัญญาบัตรให้ตอบสนองกับความต้องการของชาติ กลไกทางการศึกษา ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นกลไกหลัก ในการสร้างตัวตนความเป็นทหาร สร้างอัตลักษณ์ และเป็นสถานที่ปลูกฝังอุดมการณ์ของความเป็นทหารอาชีพเพื่อรับใช้ประเทศชาติ ประชาชน และราชบัลลังก์

ในอดีตประเทศต้องเผชิญกับศึกสงคราม การผลิตนายทหารสัญญาบัตร ต้องผลิตทหารให้มีความกล้าหาญกล้าที่จะรบ โดยไม่กลัวเสียชีวิต องค์กรทหารจึงต้องการผู้นำประเภทแบบเข้มแข็งสามารถควบคุม ปกครองและสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชาให้สามารถไปร่วมรบได้ถึงแม้จะเสี่ยงอันตรายเพียงใดก็ตาม ดังนั้นรูปแบบการปกครองจะใช้ผู้นำเป็นศูนย์กลาง คือผู้นำมีหน้าที่สั่งการ ผู้ตามมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่ง อย่างเคร่งครัด เนื่องจากหน้าที่หลักของทหารคือการป้องกันประเทศจากอริราชศัตรู เป็นอาชีพที่มีความเสี่ยง ดังนั้นกองทัพบกจึงถือว่าการปฏิบัติตามคำสั่งเป็นเรื่องสำคัญ ถ้ากำลังพลปฏิเสธคำสั่งของผู้บังคับบัญชาจะถือว่าผู้นั้นมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และทำให้กองทัพไม่สามารถปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จได้

ปัจจุบันสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลงไป องค์กรจำนวนมากต้องการผู้นำที่มีความยืดหยุ่น ที่สามารถปกครองให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานด้วยความเต็มใจ ไม่ใช่ทำงานเพราะกลัวถูกลงโทษ อันจะทำให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการทำงาน ทหารเป็นอาชีพที่แตกต่างจากอาชีพอื่นเนื่องจากทหารเป็นผู้ถืออาวุธที่มีอำนาจในการทำลายสูง ถ้าใช้อย่างไม่ถูกต้องจะก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน ดังนั้นทหารจึงมีรูปแบบและวิธีการสร้างตัวตน ผ่านกลไกการศึกษาทางทหารเพื่อปลูกฝังสิ่งที่เรียกว่า อุดมการณ์ทางทหาร ในแบบที่กองทัพต้องการ สิ่งที่เป็นคำถามคือทำไมถึงมีนายทหารสัญญาบัตรบางท่านปฏิบัติผิดต่ออุดมการณ์ทหารที่ได้รับการปลูกฝังจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และไม่สามารถรักษาอุดมการณ์ความเป็นทหารไว้ได้อย่างยั่งยืน

ด้วยเทคโนโลยีของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วไม่เว้นแม้แต่ภัยคุกคามทางทหารจากอดีตที่ต้องรบกันโดยเผชิญหน้ากัน ปัจจุบันสามารถรบกันโดยไม่จำเป็นต้องมาเผชิญหน้ากันอีกต่อไป ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการรบซึ่งหมายถึงทหารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสงครามต้องมีอัตลักษณ์

ที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันกับสงครามในปัจจุบันและสงครามในอนาคต ซึ่งการจะปรับเปลี่ยนรูปแบบอัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรก็ต้องเข้าไปปรับเปลี่ยนในกลไกการศึกษาเพื่อจะสามารถผลิตนายทหารสัญญาบัตรให้สอดคล้องกับภัยคุกคาม แต่สิ่งที่ต้องดำรงอยู่ซึ่งความเป็นทหารไม่เปลี่ยนแปลงคือการเสริมสร้างอุดมการณ์ทหารให้อุดมการณ์ดำรงอยู่ตลอดไป

กลไกการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่ได้นำมาใช้ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๒ จนถึงปัจจุบัน เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มุ่งผลิตนายทหารสัญญาบัตรให้สามารถตอบรับกับการสงครามตามแบบ ซึ่งรูปแบบภัยคุกคามซึ่งเป็นสงครามตามแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคตเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้น การได้ศึกษา กลไกการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เพื่อสร้างอัตลักษณ์นายทหารสัญญาบัตรให้สอดคล้องกับรูปแบบภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไปจึงเป็นเรื่องที่จะเกิดประโยชน์ต่อกองทัพเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้ทราบว่ากลไกทางการศึกษาใดที่มีความสำคัญที่ส่งผลต่อ การสร้างตัวตน อุดมการณ์และอัตลักษณ์ในความเป็นผู้ตามและผู้นำของนายทหารสัญญาบัตร ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าในปัจจุบัน ซึ่งในอนาคตกองทัพจำเป็นต้องปรับอัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรให้สอดคล้องกับภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไปผ่านกลไกการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

วัตถุประสงค์งานวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการสร้างตัวตนทางทหารผ่านภาคปฏิบัติภารกิจของอำนาจที่กระทำผ่านชุดความรู้และวาทกรรมผ่านกลไกการศึกษาทางทหาร

๒. เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

๓. เพื่อเสนอแนะอัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรที่สอดคล้องกับภารกิจและแนวโน้มของภัยคุกคามในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ต้องการเสนอกลไกการจัดการศึกษาที่สามารถสร้างอัตลักษณ์ผู้นำผู้ตามให้สอดคล้องกับภัยคุกคามในอนาคต โดยทำการศึกษาประวัติศาสตร์ทางทหารในอดีตตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และยุคการก่อตั้งโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามหลักสูตรทหารเวสท์ปอยท์เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๒ จวบจนปัจจุบัน เพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจกลไกทางการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า สำหรับวางแผนกลไกการจัดการศึกษาในอนาคต รวมถึงศึกษาสิ่งที่ดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงไปในระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้านับตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน โดยทำการศึกษาในเรื่องการเรียนด้านวิชาการ การอบรมวิชาทหาร การเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ เครื่องมือที่ใช้ในกลไกการศึกษา กระบวนการคัดเลือกบุคคลพลเรือนเข้ารับการศึกษ และวิธีการประเมินผลการศึกษา

นอกจากนั้นผู้วิจัยสืบค้นวิธีการของอำนาจตามทฤษฎีของ มิเชล ฟูโกต์ ในการสร้างตัวตนทางทหารผ่านการปฏิบัติการของอำนาจในกลไกการศึกษาที่กระทำต่อนักเรียนนายร้อยที่ถูกสร้างขึ้นในรูปแบบของชุดความรู้ได้สร้างอัตลักษณ์ร่วม และอัตลักษณ์บุคคล ส่งผลต่อชีวิตตัวตน ชีวิตสังคม ความคิด การตัดสินใจ โลกทัศน์ที่ครอบงำ ส่งผลต่อชีวิตรับราชการทหาร อำนาจสร้างเครื่องมือในการส่งผ่านอำนาจ ซึ่งจะกระทำผ่าน นโยบายการศึกษา การควบคุมของนายทหารปกครอง ระบบนักเรียนบังคับบัญชา ระบบนักเรียนนายร้อยใหม่ ระบบอาวุโส ระบบปฏิบัติประจำวัน การถ่ายทอดวัฒนธรรมและอุดมการณ์ระหว่าง รุ่นพี่ รุ่นน้อง รวมถึงวิธีจัดความเป็นอื่นผ่านการลงทัณฑ์ การตัดคะแนน

ความประพฤติ ซึ่งการศึกษาจะทำให้ทราบกลไกของอำนาจที่กระทำอยู่ในระบบการศึกษาส่งผลต่อนักเรียนนายร้อยอย่างไรและกลไกของอำนาจ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร รวมถึงวิเคราะห์การสร้างอุดมการณ์เพื่อครอบงำตัวตนทางทหาร ซึ่งทำให้สามารถสืบค้นกลไกใดที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์ของความเป็นผู้นำและความเป็นผู้ตามของนายทหารสัญญาบัตร

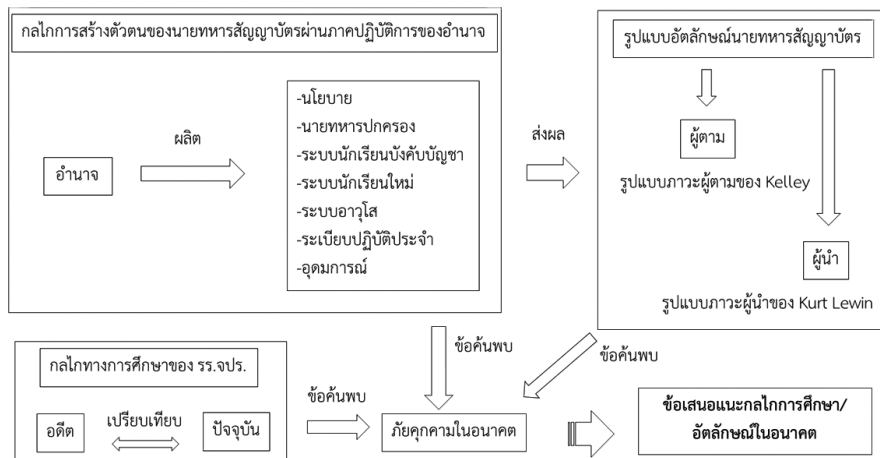
การศึกษาอัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เพื่อสืบค้นอัตลักษณ์ร่วมทางร่างกายของนายทหารสัญญาบัตร และอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำตามแบบพฤติกรรมผู้นำของ เคิร์ตเลวิน (Kurt Lewin) โดยศึกษาเฉพาะประเด็น ระดับการให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาในการแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และรูปแบบของการตัดสินใจ จากการใช้อำนาจ ๓ รูปแบบ คือ เป็นผู้นำแบบเสรีนิยมคือ ปล่อยให้เสรีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้นำแบบประชาธิปไตย การให้โอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมถึงการตัดสินใจ และผู้นำแบบเผด็จการ ที่ถืออำนาจตนเองเป็นใหญ่ รวมถึงศึกษารูปแบบผู้ตาม โดยใช้แนวคิดทฤษฎีของโรเบิร์ต อี. เคลลี (Robert E. Kelley) โดยพิจารณาจากทัศนสำคัญ ๒ ประการ คือทัศนที่ ๑ กล่าวถึงความมีอิสระและมีความคิดเชิงวิจารณ์หรือไม่ ทัศนที่ ๒ ความกระฉับกระเฉงหรือความอดทนไม่ได้ตอบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ว่านายทหารสัญญาบัตรมีรูปแบบผู้ตามแบบใด ในจำนวน ๕ รูปแบบคือ ผู้ตามแบบมีความบาดหมางกันเป็นปรปักษ์ (Alienated) ผู้ตามที่มีประสิทธิภาพ (Effective) ผู้ตามแบบหัวดีอ่อน (Pragmatic Survivor) ผู้ตามแบบอดทนไม่ได้ตอบ (Passive) ผู้ตามแบบลงรอยกันและปฏิบัติตาม (Conformist)

ภัยคุกคามทางทหารเดิมเป็นภัยคุกคามอันเกิดจากปัญหายาภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนนายร้อยไทย เอกราชและบุรณภาพเหนือดินแดนรูปแบบของสงคราม

เป็นสงครามตามแบบ เพื่อรักษาอธิปไตยของชาตินับตั้งแต่สงครามเย็นสิ้นสุดลงโลกได้เปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ที่ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้เชื่อมโยงแต่ละประเทศในโลกเข้าด้วยกัน รูปแบบของภัยคุกคามได้เปลี่ยนแปลงไปจากการรุกรานเพื่อขยายดินแดน อิทธิพลภัยคุกคามความมั่นคงของชาติจึงถูกเปลี่ยนโครงสร้างไปสู่ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-traditional Threat) ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุกด้าน คือ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการพลังงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการวิเคราะห์ภัยคุกคามทางทหารที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคตจะศึกษา

จากเอกสารสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงของหน่วยงานด้านความมั่นคง

การศึกษากลไกการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า วิธีการสร้างตัวตนผ่านภาคปฏิบัติการของอำนาจ การวิเคราะห์อัตลักษณ์ในลักษณะผู้นำผู้ตามของนายทหารสัญญาบัตร และเมื่อพิจารณาจากภัยคุกคามทหารในอนาคต จะทำให้ผู้วิจัยสามารถเสนอแนะกลไกการจัดการศึกษาชุดใหม่ที่สามารถตอบสนองต่ออัตลักษณ์ผู้นำผู้ตามได้ในอนาคตและดำรงรักษาอุดมการณ์ได้อย่างยั่งยืนภายใต้ภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไปจึงเสนอกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาทางทหารถ้ามองจากกรอบความคิดเดิมคงจะมองว่าเป็นการศึกษาเพียงขั้นตอนหนึ่งที่ต้องการให้ความรู้ ทางวิชาทหาร แต่การศึกษาครั้งนี้จะมองในมุมมองใหม่ ว่าระบบการศึกษาทางทหารถูกกำหนดขึ้นจากอำนาจและวาทกรรม ซึ่งจะทำให้เราสามารถเห็นถึงความสลับซับซ้อนของระบบการศึกษาทางทหาร การศึกษาได้สร้างชุดความรู้ขึ้นมาในการสร้างตัวตน หรือรูปแบบตามที่กองทัพต้องการ ประเด็นสำคัญของการสืบค้นต้องการเผยให้เห็นถึงเทคนิค วิธีการและรูปแบบในการสร้างตัวตนทางทหารผ่านระบบการศึกษาของกองทัพพบ โดยใช้วิธีวิทยาแนวคิด

ของมิเชล ฟูโกต์ นอกจากนั้นผู้วิจัยต้องการสืบค้นและคลี่คลายกระบวนการผลิตนายทหารชั้นสัญญาบัตรของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและเผยให้เห็นกลไกในการจัดการศึกษา และต้องการทราบอัตลักษณ์ของนายทหารชั้นสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษา และท้ายสุดงานวิจัยฉบับนี้ต้องการคือการให้ข้อเสนอแนะการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรที่สอดคล้องกับภารกิจและแนวโน้มภัยคุกคามในอนาคต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ผู้วิจัยจำเป็นต้องอาศัยการวิพากษ์โดยเชื่อมโยงกับแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้ตาม ทฤษฎีภาวะผู้นำ และแนวคิดเรื่องเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ประเด็นการศึกษา

ต้องการให้เห็น การทำงานของอำนาจ กลไกการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และอัตลักษณ์นายทหารชั้นสัญญาบัตรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าโดยแบ่งขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาการเรียนการสอนและกลไกทางการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเพื่อให้ทราบว่า โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามีการจัดการศึกษาอย่างไร ทั้งทางด้านวิชาการและทางด้านวิชาทหาร โดยการศึกษาเอกสาร จากเอกสารของกองทัพบก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ ๒ การศึกษาเทคนิค วิธีการและรูปแบบในการสร้างตัวตนทางทหาร โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ณ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เพื่อเผยให้เห็นถึงกลไกการทำงานของอำนาจที่กระจายตัวอยู่ในระบบการศึกษา รวมถึงวาทกรรมและภาคปฏิบัติการของวาทกรรม สิ่งอำนาจผลิตสร้างขึ้นมาเพื่อสร้างตัวตน ได้แก่ นายทหารสัญญาบัตรที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายทหารปกครอง นักเรียนนายร้อยรุ่นพี่ กฎระเบียบข้อบังคับ และอุดมการณ์ทหาร

ขั้นตอนที่ ๓ ศึกษาถึงอัตลักษณ์ของนายทหารที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ว่ามีลักษณะความเป็นผู้ตามและผู้นำอย่างไรจากการสังเกต และการสัมภาษณ์ นายทหารชั้นยศ ร้อยตรี หรือร้อยโทที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าไม่เกิน ๒ ปี โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งจะนำข้อมูลที่ได้อิงกับทฤษฎีความเป็นผู้ตามของโรเบิร์ต อี. เคลลี (Robert E. Kelley) และทฤษฎีผู้นำของเคิร์ทเลวิน (Kurt Lewin) ๓ รูปแบบ

ขั้นตอนที่ ๔ การศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มภัยคุกคามในอนาคตโดยการศึกษาจากเอกสารทางราชการ เอกสารงานวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสรุปแนวโน้มของภัยคุกคามในอนาคต

ขั้นตอนที่ ๕ นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนที่ ๑ ถึง ๔ มาจัดทำเป็นข้อสรุปของงานวิจัย พร้อมให้ข้อเสนอแนะกลไกการศึกษากับอัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรที่สอดคล้องกับภารกิจและแนวโน้มของภัยคุกคามในอนาคต

ผลการวิจัย

๑. จากการศึกษาหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตั้งแต่เริ่มจัดการศึกษาตามหลักสูตรโรงเรียนทหารเวสต์ปอยท์ พ.ศ. ๒๔๙๒ จนถึงหลักสูตรการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่ากลไกหลักทางการศึกษาในการสร้างตัวตนความเป็นทหารของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามี ๓ ประการ (๑) การให้ความรู้ทางวิชาการในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้ทหารสัญญาบัตรได้รับคุณวุฒิตะดับปริญญาตรี (๒) การอบรมวิชาทหาร เพื่อให้จบมามีความรู้ทางทหารระดับผู้บังคับหมวด (๓) การเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำ จะปลูกฝังอุปนิสัย วินัย จิตวิทยาและการนำทหาร จากการสัมภาษณ์นักเรียนนายร้อย สรุปได้ว่ากลไกการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำโดยกรมนักเรียนนายร้อยรักษาระองค์เป็นกลไกที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อการสร้างตัวตนทางทหารเนื่องจากนายทหารปกครองและนักเรียนบังคับบัญชามีอำนาจในการให้คุณให้โทษกับนักเรียนนายร้อยสำหรับหลักสูตรทางการศึกษา ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้านับตั้งแต่เปลี่ยนไปใช้หลักสูตรโรงเรียนนายร้อยเวสต์ปอยท์เมื่อปี ๒๔๙๒ จวบจนปัจจุบัน สิ่งที่ตั้งตรงอยู่ไม่เปลี่ยนแปลงประกอบด้วย การใช้ระบบการสอบคัดเลือกบุคคลพลเรือนเข้ารับการศึกษาวิชาก็ใช้ในการเรียนการสอน ในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเน้นทางด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์มากกว่าทางด้านสังคมศาสตร์เนื่องจากต้องการผลิตนักวิทยาศาสตร์และนักวิศวกรรมของตนเอง เพื่อมารับราชการในเหล่าสายเทคโนโลยี ระบบสร้างเสริมคุณลักษณะ

ผู้นำ ประกอบด้วย ระบบนักเรียนใหม่ ระบบอาวุโส ระบบนักเรียนบังคับบัญชา และนักเรียนนายร้อยที่สำเร็จการศึกษา จะได้รับพระราชทานยศ ร้อยตรีทุกคน

๒. จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ระบบการศึกษาในโรงเรียนนายร้อยมีกลไกสลับซับซ้อนซึ่งได้ถูกออกแบบไว้เพื่อทำหน้าที่ของตนและส่งเสริมซึ่งกันและกันเพื่อสร้างตัวตนนายทหารสัญญาบัตรที่มีรูปแบบตามที่กองทัพต้องการ ซึ่งอำนาจได้กระจายตัวและแทรกซึมอยู่ในทุกกลไกของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งอำนาจนั้นไม่ได้เป็นของผู้ใด หรือเป็นอำนาจเฉพาะของผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในการสร้างตัวตนทางทหารให้แก่แก่นักเรียนนายร้อย ทุกกลไกทางการศึกษามีส่วนในการสร้างตัวตนความเป็นทหารของนักเรียนนายร้อย สิ่งที่อำนาจต้องการคือการเข้าจัดระเบียบครอบงำนักเรียนนายร้อยโดยการสร้างตัวตนของความเป็นทหาร ซึ่งอำนาจได้ผลิตเครื่องมือที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อประกอบสร้างตัวตนทางทหารประกอบด้วย นโยบายการศึกษาของกองทัพซึ่งเป็นเรื่องผ่านอำนาจของผู้บัญชาการทหารบก นายทหารปกครองซึ่งเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ระบบนักเรียนบังคับบัญชาที่สร้างขึ้นเพื่อฝึกลักษณะความเป็นผู้นำ ระบบนักเรียนนายร้อยใหม่เพื่อฝึกการเป็นผู้ตามที่ดีผ่านความเหนียว ภาวะที่ถูกกดดันและการปฏิบัติซ้ำ ๆ กัน เพื่อให้เคยชินต่อการควบคุม ระบบอาวุโสเพื่อให้แก่นักเรียนนายร้อยสามารถปรับตัวได้ในสังคมทหาร ระเบียบปฏิบัติประจำวันเพื่อสร้างความมีวินัยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มีวิธีการจัดการกับผู้ต่อต้านขัดขืนโดยการตัดคะแนนความประพฤติและการลงทัณฑ์ซึ่งการต่อต้านขัดขืนมีน้อยมากเนื่องจากกลไกการศึกษาที่สอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงทำให้นักเรียนนายร้อยสยบยอมต่อการควบคุมการสร้างอุดมการณ์กระทำผ่านคำขวัญและการปฏิญาณเพื่อควบคุมจิตใจ เพื่อให้มีอุดมการณ์ด้านความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์ อุดมการณ์ยึดมั่นในเกียรติยศและศักดิ์ศรีของทหารเป็นการทำงานของอำนาจที่ต้องการทำให้ร่างกายว่านอนสอนง่าย เป็นการครอบงำในระดับจิตสำนึก

๓. จากการศึกษาอัตลักษณ์นายทหารสัญญาบัตร ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มารับราชการไม่เกิน ๒ ปี โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสามารถสรุปอัตลักษณ์ของนายทหารสัญญาบัตรในด้านความเป็นผู้นำ และผู้ตามได้ดังนี้

ลักษณะความเป็นผู้นำมีหลายรูปแบบ ซึ่งในการวิเคราะห์ลักษณะผู้นำของนายทหารสัญญาบัตรนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาจากวิธีการใช้อำนาจและการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งแบ่งผู้นำแบบเสรีนิยม ผู้นำแบบประชาธิปไตย และผู้นำแบบเผด็จการมาใช้ในการศึกษา นายทหารสัญญาบัตรที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจะมีสองบทบาท คือ เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ในบทบาทของความเป็นผู้นำคือ การเป็นผู้บังคับหน่วยระดับหมวด มีผู้ใต้บังคับบัญชา ระดับหมู่ ระดับพลทหารซึ่งจากการศึกษาพบว่า นายทหารสัญญาบัตรที่พึงสำเร็จการศึกษาจะมีลักษณะผู้นำที่ผสมผสานกันระหว่างผู้นำแบบประชาธิปไตยและผู้นำแบบเผด็จการ คือมีลักษณะผู้นำแบบประชาธิปไตยในลักษณะการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบตามสายการบังคับบัญชา มอบหมายงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีอำนาจในการตัดสินใจในบางเรื่อง และให้ออกัสผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นผู้นำแบบประชาธิปไตยจะปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเท่าเทียมกัน ให้ความสำคัญความชอบโดยดูจากการปฏิบัติงานมากกว่าความชอบส่วนบุคคลหรือความมีอาวุโส สำหรับการตัดสินใจขั้นสุดท้ายนั้นก็มีลักษณะแบบผู้นำเผด็จการ คือ จะไม่ใช้เสียงส่วนใหญ่ของผู้ใต้บังคับบัญชาในการตัดสินใจ แต่นายทหารสัญญาบัตรจะเป็นผู้ตัดสินใจในขั้นตอนสุดท้ายด้วยตนเอง เพราะนายทหารสัญญาบัตรจะเป็นผู้รับผิดชอบความผิดพลาดหรือล้มเหลวของการปฏิบัติงานทั้งปวง

ในบทบาทความเป็นผู้ตามของนายทหารสัญญาบัตรจากการสัมภาษณ์ ในบทบาทของผู้ตามในด้านความคิดสร้างสรรค์และความกระตือรือร้น ซึ่งนายทหารสัญญาบัตรที่ผ่านการศึกษามาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจะเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการบริหารจัดการตนเองได้ดี คือสามารถที่จะคิดวิเคราะห์ควบคุมตนเองได้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ มีความเป็นอิสระสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยไม่ต้องมีการกำกับดูแลจากผู้บังคับบัญชามากนัก เหมือนกับผู้ฝึกทหารใหม่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ดำเนินการฝึกพลทหารใหม่เพื่อมารับราชการในกองทัพบก ผู้ฝึกทหารใหม่ในบทบาทของผู้ตามต้องมีความคิดริเริ่ม เป็นที่ไว้วางใจของผู้บังคับบัญชา ซึ่งนายทหารสัญญาบัตรที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จะมีความคิดริเริ่มและสามารถบริหารจัดการตนเองได้ ว่าควรทำอย่างไรคุณสมบัติหนึ่งของการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิภาพคือ ความรักและความผูกพันกับองค์กร (Commitment) สิ่งที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าได้ดำเนินการคือ การปลูกฝังอุดมการณ์ทหารซึ่งทำให้ผู้ที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามีความรักในวิชาชีพทหารและประเทศชาติ มีหน้าที่ปกป้องรักษาเอกราช อธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของชาติยิ่งกว่าชีวิต

๔. สงครามเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้มาเป็นเวลานาน สงครามเป็นการต่อสู้ของมวลมนุษยชาติทำลายล้างศัตรูเพื่อให้ได้ชัยชนะ และมีอำนาจที่เหนือกว่ารูปแบบของสงครามเริ่มแรกเป็นการรบที่เผชิญหน้ากันด้วยอาวุธรบประชิด มีการจัดกำลังเป็นแถวเป็นแนวการรบใช้สัตว์เป็นพาหนะเข้าทำการรบ ใครฆ่าฝ่ายตรงข้ามได้มากกว่าก็ได้รับชัยชนะ ต่อมาในในช่วงปฏิวัติอุตสาหกรรมได้มีการสร้างอาวุธที่ทันสมัยใครมีอาวุธที่มีประสิทธิภาพมากกว่าก็จะได้รับชัยชนะ สำหรับประเทศที่มีอาวุธที่มีความใกล้เคียงกันสิ่งที่ทำให้ได้รับชัยชนะคือการดำเนินกลยุทธ์หรือศิลปะ

ในการรบจวบจนปัจจุบันภัยคุกคามและสงครามได้เปลี่ยนรูปแบบไปอย่างสิ้นเชิง กำลังทหารที่ต้องเผชิญหน้าประจัญบานโดยใช้อาวุธที่ต้องรบประชิดเปลี่ยนแปลงไปเป็นการรบที่ไม่ต้องเผชิญหน้ากัน การดำเนินกลยุทธ์ตามสงครามตามแบบไม่สามารถใช้ได้ สงครามปัจจุบันเป็นสงครามที่ผู้มีความรู้ดีกว่า ต่อสู้ด้วยกิจกรรมทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการทหาร โลกได้พัฒนาเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งก่อให้เกิดการเชื่อมโยงการเดินทางและการสื่อสารในระดับต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในมุมหนึ่งของโลกสามารถรับรู้ได้ในอีกมุมหนึ่งของโลกในเวลาอันรวดเร็ว การจะชนะสงครามในยุคนี้ต้องชนะสงครามข่าวสาร สงครามเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิมที่แยกแยะได้ชัดเจนว่าใครเป็นศัตรู กลายเป็นคนร้ายจะแฝงอยู่ในกลุ่มคนทั่วไป ซึ่งเป็นรูปแบบของการก่อการร้ายและสงครามในรูปแบบใหม่ที่เรียกกันว่า สงครามไซเบอร์เป็นสงครามที่วัดผลแพ้หรือชนะผ่านเทคโนโลยี มากกว่าการใช้กำลังทหารหรืออาวุธเข้าทำลายล้างกันโดยตรง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในเรื่องกลไกการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า การสร้างตัวตนทางทหาร การวิเคราะห์อัตลักษณ์นายทหารสัญญาบัตรผ่านกลไกการศึกษาในปัจจุบัน รวมถึงการวิเคราะห์ภัยคุกคามในอนาคตกลไกทางการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเป็นระบบกลไกที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อตอบสนองความต้องการของกองทัพคือผลิตนายทหารที่มีคุณสมบัติขั้นเลิศและประกอบสร้างตัวตนทางทหารโดยใช้อุดมการณ์เป็นเครื่องกำกับ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่ากลไกการศึกษาและวิธีการสร้างตัวตน ของโรงเรียนนายร้อยเพื่อสร้างนายทหารสัญญาบัตร ที่ดูเหมือนว่ามีความสมบูรณ์แบบนั้น แต่ทำไมยังมีนายทหารสัญญาบัตรเมื่อจบมารับราชการบางท่าน

ปฏิบัติผิดจากอุดมการณ์ที่ได้รับการปลูกฝัง จนถึงขั้นต้องโทษจำคุก ถูกไล่ออกจากราชการทหาร ซึ่งแสดงว่ากลไกทางการศึกษาและวิธีการสร้างตัวตนทางทหารยังไม่สามารถตอบสนองต่อสังคมที่มีความหลากหลายได้ จึงทำให้อุดมการณ์และอัตลักษณ์ทางทหารจึงเปลี่ยนแปลงไปและเลื่อนไหลไปตามสภาพแวดล้อมถึงแม้ว่านายทหารสัญญาบัตรซึ่งพึงสำเร็จการศึกษาจะมีคุณสมบัติการเป็นผู้นำแบบผสมผสานระหว่างประชาธิปไตยและเผด็จการเป็นผู้ตามที่มีประสิทธิภาพก็ตาม แต่เมื่อเวลาเปลี่ยนไปสภาพแวดล้อมเปลี่ยนไปอุดมการณ์ทหารและอัตลักษณ์ความเป็นผู้นำผู้ตามก็เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะกลไกการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าเพื่อสร้างนายทหารสัญญาบัตรที่ดีสอดคล้องกับสังคมที่หลากหลาย มีความยึดมั่นต่อประเทศชาติประชาชนและดำรงรักษาอุดมการณ์ได้อย่างยั่งยืน ดังนี้

๑. ระบบคัดเลือกนักเรียนนายร้อยเป็นนายทหารสัญญาบัตรควรปรับเปลี่ยนปัจจุบันถ้านักเรียนนายร้อยไม่ปฏิบัติดีระเบียบจนถูกตัดคะแนนความประพฤติและซ้ำชั้นจนถึงชั้นถอนทะเบียน จะจบการศึกษาแล้วเป็นนายทหารสัญญาบัตรทุกนาย ซึ่งแนวความคิดที่จบการศึกษาทุกนายทำให้บางคนไม่ใส่ใจไม่สนใจในการเรียนรู้เพราะคิดว่าเรียนอย่างไรก็สำเร็จ เป็นนายทหารสัญญาบัตร ดังนั้น โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าควรที่จะรับนักเรียนนายร้อยเข้ารับการศึกษ ในจำนวนที่มากกว่าความต้องการนายทหารสัญญาบัตรในปีนั้น ๆ เนื่องจากว่าไม่มีระบบการคัดเลือกใดที่สามารถทำให้เราได้ วัตถุประสงค์คือนักเรียนมัธยมศึกษาที่ดีได้ทั้งหมด โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ต้องมีระบบคัดกรองอีกครั้งหลังจากเข้ารับการศึกษแล้ว เมื่อจบการศึกษานในชั้นปีที่ ๕ แล้ว โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าสามารถกำหนดความต้องการนายทหารสัญญาบัตรในปีนั้น ๆ ใหม่ หากนักเรียนที่จบเกินกว่าความต้องการก็คัดเลือกเฉพาะผู้ที่เหมาะสมจะเป็นนายทหารสัญญาบัตร

ซึ่งนักเรียนนายร้อยที่มีความเหมาะสมก็จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในกองทัพ ส่วนนักเรียนนายร้อยที่ไม่ผ่านเกณฑ์หรือคุณสมบัติไม่เหมาะสมจะเป็นนายทหารสัญญาบัตรก็จะได้คุณวุฒิปริญญาตรีตามสาขาที่เรียน วิธีนี้จะทำให้เราสามารถคัดเลือกรักเรียนนายร้อยที่มีคุณสมบัติที่จะเป็นนายทหารที่ดีได้

๒. การสร้างอุดมการณ์คือการสร้างจิตสำนึกที่ดี ซึ่งเราต้องใช้เวลาในการสร้างในเมื่อเรายอมรับว่าอุดมการณ์มันเลื่อนไหลไม่สถิตอยู่กับตัว อาจเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมที่นายทหารสัญญาบัตรนั้นไปสัมผัส เมื่อระบบการคัดเลือกนักเรียนนายร้อยเปลี่ยนไป ระบบการคัดเลือกนักเรียนนายร้อยเป็นนายทหารสัญญาบัตรเปลี่ยนไปเราสามารถที่จะกำจัดคนที่ไม่เหมาะสมออกไปได้ในระดับหนึ่งแต่ในความเป็นจริงแล้วเมื่อจบไปรับราชการนายทหารสัญญาบัตรต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ ต้องไปเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ถ้าเราไม่มีระบบในการต่อยอดอุดมการณ์ให้สถิตอยู่ในนายทหารสัญญาบัตร อุดมการณ์มันก็จะเลื่อนไหลไปได้ ดังนั้น เราต้องสร้างกลไกที่จะต่อยอดอุดมการณ์ในความเป็นจริง เรื่องดังกล่าวปัจจุบันเป็นหน้าที่ของผู้บังคับหน่วยทหาร ดังนั้นการเลือกผู้บังคับหน่วยที่ดีมีคุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในการต่อยอดอุดมการณ์ทหาร

๓. ภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้รูปแบบสงครามเปลี่ยนแปลงไปการดำเนินกลยุทธ์ตามสงครามตามแบบไม่สามารถใช้ได้ สงครามในอนาคตเป็นการรบกันที่จิตใจมุ่งชนะทางยุทธศาสตร์มากกว่ายุทธวิธี แต่ไม่ว่ารูปแบบสงครามจะเปลี่ยนไปอย่างไร สิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยนคือ สงครามจะถูกควบคุมจากมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ไม่มีวันเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นอัตลักษณ์ผู้นำทางทหารในอนาคตผู้นำต้องคาดการณ์เหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคตได้อย่างถูกต้องจึงสามารถเตรียมการรองรับเพื่อป้องกันหรือลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุด ผู้นำต้องไม่ยึดติด

ตำราจึงปรับเปลี่ยน และพลิกแพลงความรู้ที่ได้รับให้เหมาะกับสถานการณ์ สำหรับอัตลักษณ์ของผู้ตามในอนาคตจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้ทำให้ผู้ตามมีความรู้เพิ่มมากขึ้น จากผู้ตามที่ปฏิบัติตามคำสั่งเพียงอย่างเดียว เปลี่ยนเป็นผู้ตามที่ต้องคิดวิเคราะห์เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปตามที่ผู้นำต้องการ การที่สงครามในอนาคตจะเป็นสงครามที่ต้องอาศัยเทคโนโลยี ดังนั้นผู้ใช้เทคโนโลยีต้องมีความรู้มากขึ้นไปด้วยสถานการณ์การรบจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การตัดสินใจหรือการปฏิบัติที่ผิดพลาดเพียงเล็กน้อยไม่ว่าจะเกิดจากผู้นำหรือผู้ตาม จะนำมาซึ่งความพ่ายแพ้ของสงคราม ดังนั้นนอกจากการพัฒนาเรื่องผู้นำแล้วผู้ตาม

จึงมีความสำคัญ ซึ่งอัตลักษณ์ของผู้ตามสำหรับสงครามในอนาคต จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งความรู้ในหน้าที่การงานและความรู้รอบตัว ผู้บังคับบัญชาสามารถมอบหมายงานโดยกำกับดูแลน้อยที่สุด มีความรักในองค์กร เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอและนำความรู้มาช่วยพัฒนาองค์กร แต่สิ่งสำคัญที่ผู้ตามทางทหารต้องมีการยอมรับและเชื่อถือ ปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้บังคับบัญชาตัดสินใจเพราะผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ที่รับผิดชอบต่อความผิดพลาดหรือความล้มเหลวของผู้ตามที่มีประสิทธิภาพมีหน้าที่เพียงบรรเทาความผิดพลาดของผู้บังคับบัญชา

เอกสารอ้างอิง

คู่มือนักเรียนนายร้อย. (๒๕๕๙). นครนายก: โรงเรียนนายร้อย จปร.

แจ่มจันทร์ วงศ์วิเศษ. (๒๕๑๙). การปรับปรุงกองทัพไทยตามแบบตะวันตก ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๙๔-๒๔๗๕. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (๒๕๕๔). วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์และความเป็นอื่น. กรุงเทพฯ: วิชาษา.

ดารณี เรือนแก้ว. (๒๕๕๐). รูปแบบผู้นำอันพึงประสงค์ของข้าราชการที่ทำงานในกอง ๑ ศูนย์รักษาความปลอดภัยกองบัญชาการทหารสูงสุด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกริก.

ธราวี คล่องวิชา. (๒๕๒๘). การวิเคราะห์ระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในด้านการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (๒๕๔๔). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ: ธนธการพิมพ์.

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (๒๕๔๘). ภาวะผู้นำทฤษฎีและปฏิบัติศาสตร์และศิลป์สู่ความเป็นผู้นำที่สมบูรณ์. กรุงเทพฯ: วิรัตน์ เอ็ดดุกะซัน.

Chaleff, I. (2009). *The Courageous Follower: Standing Up to and for Our Leaders* (Third Edition edition). San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.